

tora o takvu podrijetlu krune bosanske poznata je već čitavo desetljeće].

5. U 17. glavi knjige nalazi se uvid u noviju literaturu. Na stranici 431. stoji rečenica: »O povijesti Bosne pisali su Mladen Ančić i Pejo Čošković.« Bilo bi dobro da je uz ovu rečenicu navedeno (dužno) objašnjenje: po kojem su kriteriju izabrani samo ovi autori? Zašto baš oni, a nema drugih zaslužnika? Navodim samo neke od njih: Pavao Anđelić, Šefik Bešlić, Sima Čirković, Srećko M. Džaja, John V. A. Fine, Desanka Kovačević-Kojić, Dubravko Lovrenović, Nada Miletić, Marko Vego, Marian Wenzel, Jaroslav Šidak.

Bilo bi dobro kada bi u sljedećem izdanju ovi nedostaci bili nadomješteni novim, od dosadašnjih spoznaja drukčijim (različito vrednovanim) stavovima (možda čak i njihovom kraćom komparativnom skicom). Uz ove dobrohotne sugestije bilježim i očekivanje da će to izdanje biti još vrjednije i korisnije. Očekivanje je time veće što je riječ o dvojici doista potvrđenih povjesničara, koji su čitateljstvu — bez obzira na moje primjedbe — ponudili na uvid iznimno vrijedno djelo.

Ladislav Tadić

Aktualni trenutak Crkve i domovine, zbornik, Hrvatski dušobrižnički ured, Frankfurt na Majni, 2007, 136 str.

Hrvatski dušobrižnički ured iz Frankfurturta nastavlja višegodišnju praksu objavljivanja zbornika s predavanjima s godišnjih pastoralnih skupova svećenika, đakona, pastoralnih suradnika i suradnica koji djeluju u Zapadnoj Europi, ovdoga puta sa skupa održanog od 2. do 6. listopada 2006. u Puli, o temi »Aktualni trenutak Crkve i domovine«.

Kako u predgovoru ističe delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj, fra Josip Bebić, Katolička crkva i društvo u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini doživjeli su tijekom nekoliko zadnjih godina velike i

radikalne promjene. Tradicijska Crkva gubi postupno na ugledu te osjeća kako joj je stoljetna haljina postala uska i neprikladna. Postavlja se pitanje što učiniti da se Katolička crkva u našem narodu obnovi i odjene u novo, prepoznatljivo ruho. Dugogodišnji komunistički režim i Domovinski rat ostavili su nezacijeljene rane i duboke ožiljke, što dodatno otežava pastoralni rad.

Prof. dr. Stjepan Baloban govorio je o temi »Aktualni trenutak Crkve u Hrvatskoj«. Istaknuo je da društvu u kojemu Crkva vrši svoje poslanje utječe i na odnose u njoj, čemu bi trebalo posvetiti ozbiljnu pozornost u crkvenim krugovima. S tugom se osvrće na veliki broj društvenih negativnosti koje se prenose u Crkvu i odražavaju negativno na njezino poslanje. Mnogo se pozornosti posvećuje gradnji crkvenih objekata i različitim oblicima organizacija, a sve manje vremena ostaje za čovjeka i njegove istinske probleme. Premalo se angažira oko primjerenog odgoja kandidata za duhovna zvanja, a poremećeni su i odnosi u Crkvi, između klera i laika. Također je ustvrdio da se s tim gorućim unutarcrkvenim pitanjima u Crkvi treba hrabro suočiti, i zbog dobrobiti vjernika, i zbog budućnosti hrvatskog naroda općenito.

Dr. sc. Ivo Balukčić je izlagao o temi »Problemi i perspektive Katoličke crkve u Bosni i Hercegovini pred izazovima sadašnjice«. Predavač je u kratkim crtama naglasio da je »zemljica Bosna« bila i jest crta razgraničenja, a ujedno i središte civilizacija, kultura, religija. Ona je bila i ostala u znaku vječnog prožimanja Istoka i Zapada, gdje se susreću katoličanstvo i pravoslavlje, kršćanstvo i islam. U tom šarenilu vjera, kulturnih i narodnih različitosti, prema njegovu mišljenju, može se živjeti jedino uz najveći stupanj tolerancije. Istaknuvši također važnost povijesnog sjećanja, šire se osvrnuo na Katoličku crkvu u Bosni i Hercegovini i njezino djelovanje od 1881. do danas. Iznio je mnoštvo vrlo važnih statističkih podataka. Dr. Balukčić je istaknuo teme

obnove i povratka, te s tim u vezi ulogu katoličkih škola, Caritas, kao i odnos Crkve i države te međunarodne zajednice.

U svom izlaganju naslovljenom »Bosna i Hercegovina danas i položaj Hrvata u njoj« dr. Mladen Bevanda je prikazao trenutačnu situaciju u kojoj se nalazi hrvatski narod u Bosni i Hercegovini. Argumentirano je ustvrdio da su Hrvati s razlogom nezadovoljni svojim položajem jer su ugrožena njihova temeljna prava, s obzirom na činjenicu da federalne vlasti promiču unifikaciju i jednoobraznost. Hrvatima se sprječava povratak kući, hrvatski jezik nije ravnopravan s ostalim jezicima, zabranjen je hrvatski televizijski kanal. Prema njegovu mišljenju, ako se nešto radikalno ne promijeni, tj. ako Bosna i Hercegovina ne postane država po mjeri svih naroda i građana u kojoj će doista svaki narod odlučivati o svojoj sudbini, prijeti potpuni nestanak Hrvata u BiH, kao i velika nestabilnost za čitavu državu.

Gosp. Domagoj Ante Petrić nastupio je s temom »Od negativnih dijagnoza do pozitivnoga djelovanja«. Posebice se osvrnuo na činjenicu da je urušavanje komunističkog sustava u Istočnoj Europi i Hrvatskoj izazvalo samo izvanjske preobrazbe velikog broja komunista, dok je njihova infiltracija u ekonomske strukture i političke stranke i dalje vrlo sna-

žna: sprječavaju pravno i demokratsko funkcioniranje novonastalih država. Također je istaknuo da se preko medija nameću sekularizacija i ateizam većinskoj kršćanskoj javnosti. Govoreći o mogućnostima pozitivnog djelovanja, predavač se osvrnuo na neumorni rad Crkve na očuvanju hrvatskoga kršćanskog identiteta.

Zaključno predavanje održao je dr. sc. Dražen Živić, o temi »Sadašnji i predviđivi demokratski potencijali društveno-gospodarskog razvitka Hrvatske«. U svom je izlaganju govorio o korijenima demografske krize i upozorio na vrlo teško demografsko stanje. U vezi s tim je istaknuo da se ne provode ni nacionalni programi demokratskog razvoja usvojeni u Hrvatskom saboru. Predavač je dao iscrpnu statistiku demografskog stanja u Hrvatskoj. Na kraju je upozorio na nužne dugoročne mjere kojima bi se kriza zaustavila. U vezi s tim je istaknuo da će Hrvatska u svom populacijskom razvoju zaostajati, te da će do 2050. »izgubiti« petinu sadašnjeg stanovništva.

Za vjerovati je da će zbornik biti od velikog značenja svima onima koje zanima ta po mnogočemu zanimljiva i značajna tematika. Vrlo uspješno rješenje naslovnice i ovoga je puta dala Romana Kašaj.

Adolf Polegubić